

**Raport privind vizita de lucru
efectuată de către reprezentanții Autorității Electorale Permanente,
la Biroul Electoral Național, Oficiul de Stat pentru Audit și Trezoreria de
Stat, Budapesta, Ungaria, în perioada 06.05-10.05.2019 în sfera activităților care
privesc *Proiectul „Argus – Integritate, etică, transparență, anticorupție în
finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale”***

O delegație a Autorității Electorale Permanente, formată din personal de specialitate din cadrul Departamentului de control al finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale (DCFPPCE), a efectuat o vizită de lucru la **Biroul Electoral Național, Oficiul de Stat pentru Audit și Trezoreria de Stat**, în perioada **06.05-10.05.2019**, instituții cheie cu rol definitoriu în materie electorală, respectiv în domeniul finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale.

Vizita de lucru s-a înscris în sfera activităților care privesc *Proiectul „Argus – Integritate, etică, transparență, anticorupție în finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale”*, contribuind la implementarea obiectivului 3.5 din cadrul Strategiei Naționale Anticorupție 2016-2020.

Vizita delegației Autorității Electorale Permanente a avut ca obiectiv schimbul de experiență între organismele de control electoral în materia legislației electorale din cele două țări, cu accent pe finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale.

Agenda de lucru a inclus prezentări și dezbateri, la sediul **Biroului Electoral Național, Comisiei Electorale Naționale, Oficiului de Stat pentru Audit și Trezoreriei de Stat**, în cadrul cărora au fost discutate și analizate asemănări și deosebiri între legislațiile specifice, prezentarea sistemului electoral din Ungaria, precum și modul de derulare și abordare a controalelor ce vizează finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale.

I Prezentarea partenerilor de discuții și a subiectelor dezbătute

Seria întrunirilor a debutat în data de 07.05.2019, cu o prezentare referitoare la „Finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale și a cadrul legislativ aplicabil” de **Trezoreria de Stat maghiară**.

În data de 08.05.2019 **Oficiul de Stat pentru Audit**, a prezentat informații despre auditul de regularitate al finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale și cadrul legislativ aplicabil.

În data de 09.05.2019, **Biroul Electoral Național și Comisia Electorală Națională**, au prezentat informații despre rolul și atribuțiile instituțiilor în materie electorală, cu accent pe monitorizarea campaniei electorale.

Trezoreria de Stat

Trezoreria de Stat a Ungariei este o entitate juridică independentă cu competență națională, cu conducere executivă proprie, aflată sub coordonarea ministrului economiei naționale, atât în ceea ce privește funcționalitatea cât și aspectelor de reglementare. Trezoreria statului maghiar a fost înființată la 1 ianuarie 1996 și este formată din sediul central și 19 direcții județene .

Misiunea Trezoreriei Statului Maghiar este plata fondurilor publice.

În cadrul instituției, pentru aria sectorului guvernamental, există o structură care are rol de alocare a subvențiilor pentru finanțarea partidelor politice și finanțarea campaniilor electorale ale partidelor politice sau/și ale candidaților.

Instituția îndeplinește următoarele atribuții în materia finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale:

- acordarea subvențiilor partidelor politice (la care se adaugă fundațiile de partid) și organizațiilor minorităților naționale, ce au îndeplinit pragul electoral de 1% la ultimele alegeri parlamentare;

- acordarea subvențiilor candidaților, a partidelor sau minorităților care participă la campania electorală;

- monitorizarea restituirii subvențiilor acordate candidaților, partidelor sau minorităților care nu au îndeplinit pragul electoral de 2% la ultimele alegeri parlamentare.

Oficiul de Stat pentru Audit

Oficiul de Stat pentru Audit al Ungariei (OMS) este organizația supremă de audit financiar și economic a Parlamentului, o instituție cheie în organizarea democratică a statului.

Obiectivul principal al instituției este acela că, prin constatările și recomandările întocmite cu ocazia verificărilor, ajută la o gestionare economicoasă, responsabilă și eficientă a fondurilor și proprietăților publice și contribuie la crearea unui stat bine gestionat și la o bună guvernare.

Oficiul de Stat pentru Audit al Ungariei are rol de supraveghere și audit pentru finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale

Biroul Electoral Național

Biroul Electoral Național este o agenție guvernamentală autonomă.

Biroul Electoral Național precum și celelalte tipuri de birouri electorale teritoriale, locale etc sunt organisme independente ce deservește procesul electoral, potrivit legii.

Conducerea este formată din președinte și maximum trei vicepreședinți la care se adaugă directorii direcțiilor de specialitate.

Președintele Biroului Național Electoral este un cetățean maghiar, numit de președintele Republicii, la propunerea primului-ministru, pentru un mandat de nouă ani.

Persoanele care au exercitat funcția de Președinte al Republicii, membru al Guvernului, secretar de stat, reprezentant al guvernului, primar, viceprimar sau funcționar ori angajat al unui partid nu pot fi numiți președinți ai Biroului Național Electoral.

Vicepreședinții și personalul Biroului pot fi angajați pe perioadă nedeterminată cu statut de funcționari publici.

Președintele Biroului Național Electoral raportează Parlamentului informațiile privind organizarea și executarea sarcinilor statului legate de alegeri.

Comisia Electorală Națională

Conducerea Comisiei este formată din șapte persoane, președinte, vicepreședinte, cinci membri și trei membri supleanți.

Comisia este aleasă de Parlament pentru un mandat de nouă ani, la propunerea Președintelui Republicii. La componența comisiei se adaugă și membrii delegați din partea partidelor politice.

Comisia Electorală Națională precum și celelalte tipuri de comisii electorale teritoriale, locale etc sunt organisme independente care deservește alegătorii, potrivit legii, iar sarcina lor principală este de a stabili rezultatele alegerilor, asigurând corectitudinea și legalitatea alegerilor, asigurarea imparțialității și, dacă este necesar, restabilirea ordinii juridice cu privire la alegeri.

Președintele Comisiei Electorale Naționale raportează Parlamentului informațiile cu privire la activitățile Comisiei efectuate în timpul alegerilor.

II Principiile finanțării partidelor politice și ale campaniilor electorale

1. Veniturile unui partid politic pot proveni din:

Surse private

- taxa plătită de către membri;
- contribuțiile persoanelor fizice maghiare;
- din moșteniri ale persoanelor fizice;
- din activități economico-antreprenoriale ale partidului, definite în lege;
- din profitul după impozitare al unei societăți cu răspundere limitată unică înființată de un partid politic.

Surse publice

- subvenții;
- din bunurile oferite gratuit de către stat, în condițiile legii.

2. Partidul politic poate înființa o singură societate comercială cu răspundere limitată, dar nu poate dobândi o participație în altă societate.

3. Partidul politic își poate investi fondurile bănești în titluri de stat.

4. În scopul dezvoltării culturii politice, partidul poate înființa o fundație eligibilă pentru subvenție din bugetul central, în scopul desfășurării activităților științifice, de cercetare și educaționale.

- se poate acorda subvenție numai pentru o singură fundație pe partid politic;
- fundația este înființată de un partid ce are dreptul la subvenție, în temeiul legii;
- scopul statutar al fundației este exclusiv destinat activităților științifice, de cercetare și educaționale/formare.

5. Finanțarea campaniilor electorale din subvenții de la bugetul central se poate face numai pentru alegerile parlamentare, direct pentru candidați sau pentru un partid ori organizație a minorităților.

6. Sunt interzise următoarele tipuri de finanțare:

- de la o persoană juridică sau o organizație fără personalitate juridică;
- din partea unei persoane fizice - indiferent de statutul său juridic – care nu este cetățean maghiar.
- donațiile anonime;

Secțiunea 1 - Finanțarea partidelor politice

Finanțarea publică a partidelor politice

1. În Legea bugetului central al statului, se prevede ca 25% din suma care poate fi cheltuită pentru subvenții acordate partidelor - în proporții egale - ar trebui distribuită între părți conform listei naționale a membrilor din Parlament. Restul sumei de 75% va fi acordată proporțional partidelor, corespunzător, pe baza rezultatelor alegerilor parlamentare. Nu este eligibil pentru subvenție un partid care nu obține cel puțin 1% din voturile valabile exprimate de alegători la ultimele alegeri parlamentare.

2. Din punctul de vedere al datei repartizării subvenției, ca urmare a rezultatului alegerilor, va fi luată în considerare prima zi a lunii următoare a ședinței constitutive de plen a Parlamentului. Plățile se efectuează trimestrial în prima zi a trimestrului.

3. Subvențiile acordate pentru fundația de partid:

-dacă un partid primește subvenție, fundația partidului este, de asemenea, eligibilă pentru subvenție;

-subvenția acordată fundației pentru partidul fondator este proporțională cu voturile exprimate la ultimele alegeri pentru Camera reprezentanților (deputați) pentru partidul respectiv;

-subvenția este plătită trimestrial în prima zi a trimestrului;

-valoarea subvenției, pentru fundațiile eligibile, pentru un an calendaristic, nu poate fi mai mică decât suma creditelor destinate să susțină fundațiile care sprijină activitățile științifice, de cercetare și educaționale, în anul care precede anului de referință din legea bugetului central.

-din punctul de vedere al datei repartizării subvenției, ca urmare a rezultatului alegerilor, se ia în considerare, prima zi a trimestrului calendaristic care urmează după constituirea Parlamentului.

Finanțarea privată a partidelor politice

Veniturile unui partid politic pot proveni din:

-taxa plătită de către membri;

-din bunurile oferite gratuit de către stat în condițiile legii;

-contribuțiile persoanelor fizice maghiare;

-din moșteniri provenite de la persoane fizice;

-din profitul după impozitare al unei societăți cu răspundere limitată unică înființată de partid. Partea poate înființa o singură societate comercială cu răspundere limitată, dar nu poate dobândi o participație la o altă societate;

-activitățile economico-antreprenoriale ale partidului, definite în lege:

- să publice și să distribuie publicații pentru a-și promova obiectivele și activitățile politice și pentru a vinde insigne de partid și alte asemenea obiecte promoționale;
- să organizeze evenimente de partid;
- să utilizeze și să înstrăineze proprietatea și bunurile mobile deținute de aceasta, supuse impozitării;
- să utilizeze profitul după impozitare al unei societăți comerciale cu răspundere limitată unică înființată de partid (poate înființa o singură societate comercială cu răspundere

limitată, dar nu poate dobândi o participație la o altă societate nesupusă impozitării);

- partidul poate investi în titluri de stat, cu excepția achiziționării de acțiuni.

III Activitatea de supraveghere și audit a finanțării partidelor politice

1. Partidele politice vor publica, până la data de 31 mai a fiecărui an, situațiile financiare în Monitorul Oficial al Ungariei, precum și pe site-ul lor web.

2. Contribuțiile care depășesc 500.000 HUF într-un exercițiu financiar sunt prezentate separat în fișa financiară de raportare, cu numele contribuabilului și suma indicată.

3. Oficiul de Stat pentru Audit auditează legalitatea finanțării partidelor politice sub aspectul regularității și prin declarațiile realizate care consemnează dacă finanțarea s-a făcut conform legii.

4. Oficiul de Stat pentru Audit auditează legalitatea finanțării publice a partidelor politice beneficiare de subvenții odată la doi ani.

5. Metoda de auditare a finanțării partidelor politice se regăsește în Ghidul metodologic al Oficiului de Stat pentru Audit.

Sanțiuni aplicabile

1. Dacă în urma auditului, Oficiul de Stat pentru Audit constată că nu s-a respectat legea de către conducerea partidului, și s-au constatat nereguli, se solicită restabilirea situației pe bază de Plan de acțiune. În cazul unei încălcări mai grave a legii sau în cazul în care partidul nu implementează acțiunile stabilite prin Planul de măsuri, Oficiul de Stat pentru Audit înaintează dosarul către alte instituții ale statului.

2. În cazul constatării situației de finanțare ilegală, legea prevede aplicarea dublei sancțiuni, astfel:

Sanțiunea 1: partea este obligată să plătească suma finanțării ilegale la bugetul central în termen de 15 zile, la cererea Oficiului de Stat pentru Audit;

Sanctiunea 2: la cererea Oficiului de Stat pentru Audit, Trezoreria de Stat reduce subvenția acordată partidului cu suma finanțării ilegale.

Secțiunea 2 - Finanțarea campaniei electorale

Susținerea de către stat a activităților de campanie electorală

Pentru a face transparente bugetele de campanie, pentru a promova egalitatea de șanse între candidați și partidele sau organizațiile pentru minorități, pentru asigurarea condițiilor de exercitare corectă a drepturilor de vot și protejarea corectitudinii alegerii membrilor în Parlament, statul maghiar subvenționează campania electorală.

1. La alegerile parlamentare ale deputaților, fiecare candidat pentru o singură circumscripție cu mandat unic (denumit în continuare "candidat") are dreptul de a primi de la bugetul central ca subvenție suma de un milion de HUF.

2. Valoarea subvenției se ajustează cu indicele prețurilor de consum, stabilit de Oficiul Central de Statistică al Ungariei pentru anul precedent în cauză.

3. Subvenția poate fi folosită numai în perioada campaniei electorale pentru alegerea membrilor Parlamentului, în circumscripția cu mandat unic, pentru a acoperi costurile reale legate de activitățile de campanie, așa cum sunt definite în Legea privind procedura electorală.

4. Subvenția este acordată candidatului de către Trezoreria de Stat și se virează pe un card bancar.

5. Trezoreria va semna un acord cu candidatul pentru a plăti suma subvenției pe baza notificării, în termen de 5 zile lucrătoare de la intrarea în vigoare a înregistrării candidatului pentru alegeri. În baza acestui acord, Trezoreria de Stat a Ungariei va deschide un cont de acoperire a cardului bancar în conformitate cu reglementările aplicabile și va face aranjamente pentru emiterea cardului de trezorerie.

6. Trezoreriei i se aduce la cunoștință faptul ca înregistrarea candidatului a intrat în vigoare, împreună cu desemnarea partidului care a nominalizat candidatul de către Biroul Electoral National în ziua intrării în vigoare a candidaturii definitive.

7. Candidatul poate efectua plăți din contul de acoperire a cardului primit de la Trezoreria Statului Maghiar în conformitate cu legea, utilizând cardul de trezorerie numai pentru a acoperi cheltuielile electorale prevăzute de lege.

8. *În conformitate cu legea, cardul primit de la Trezorerie nu poate fi utilizat pentru retragerea de numerar.*

9. Cheltuielile sunt eligibile pentru decontare din subvenții de la bugetul central numai pe baza unei facturi sau a unui document contabil emis în conformitate cu prevederile Legii contabilității și Legii privind taxa pe valoarea adăugată.

Banca aleasă pentru derularea decontărilor cu cardul este OTP Bank.

10. Toate costurile asociate cu producerea și utilizarea cardului de trezorerie în conformitate cu legea sunt suportate de stat.

11. Decontarea se face în cincisprezece zile.

Renunțarea la dreptul de finanțare de către un candidat în favoarea partidului din care face parte candidatul

1. Candidatul pentru o singură circumscripție unică desemnat de un partid care stabilește și o listă de candidați și care are dreptul la subvenție, poate face o declarație scrisă către Trezorerie cel târziu în ziua următoare când înregistrarea candidaturii devine efectivă, renunțând la dreptul de a utiliza subvenția individuală acordată potrivit legii și în schimb pune la dispoziția partidului suma convenită ca subvenție.

2. La inițiativa partidului care a desemnează lista de candidați, Trezoreria semnează un acord cu partidul respectiv pentru a primi suma subvenției convenite.

3. Pe baza acordului, Trezoreria de Stat a Ungariei va deschide un cont de acoperire a cardului pentru fiecare partid care desemnează candidații în conformitate cu

reglementările aplicabile și va face aranjamente pentru emiterea cardului de trezorerie.

4.Subvenția va fi plătită în contul de acoperire a cardului de către Trezoreria de Stat partidului care desemnează candidatul împreună cu a doua tranșă a subvenției.

5.Partidul care desemnează lista de candidați poate efectua plăți din contul de acoperire a cardului de trezorerie, utilizând cardul de trezorerie numai pentru a plăti cheltuielile eligibile. Toate costurile asociate cu producerea și utilizarea cardului de trezorerie sunt suportate de stat.

6.Cheltuielile sunt eligibile pentru decontare din subvenții numai pe baza unei facturi sau a unui document contabil emis în conformitate cu prevederile Legii contabilității și Legii privind valoarea adăugată.

Valoarea subvențiilor

1.La alegerea membrilor Parlamentului, partidele care întocmesc o listă de candidați au dreptul la următoarele sume din bugetul central:

a) 15% din suma specificată dacă aceștia nominalizează un candidat în cel puțin douăzeci și șapte de circumscripții;

b) 30% din suma specificată dacă aceștia nominalizează un candidat în cel puțin cincizeci și patru de circumscripții;

c) 45% din suma specificată dacă aceștia nominalizează un candidat în cel puțin optzeci de circumscripții

d) 60% din suma specificată dacă aceștia nominalizează un candidat în toate circumscripțiile.

2.Subvenția acordată astfel, în temeiul legii, se adresează numai unei părți care stabilește o listă de candidați pentru partid, iar conducerea partidului depune o declarație de responsabilitate - cel târziu în ziua următoare intrării în vigoare a înregistrării listei de partid – potrivit căreia, în caz de nerealizare a **pragului electoral de 2% la alegerile parlamentare**, dacă nu își îndeplinește obligația de RESTITUIRE a subvenției în termenul limită și dacă suma nu mai poate fi recuperată, conducerea partidului va fi responsabilă colectiv pentru returnarea integrală a subvenției de la stat.

Declarația trebuie să conțină numele membrilor de conducere ai părții și indicarea datei la care au început raporturile lor juridice în calitate de conducători.

3. Trezoreria verifică corectitudinea datelor cuprinse în declarația de returnare a subvenției pe baza documentelor furnizate de instituția statului care deține evidența partidelor politice.

4. Modificările în conducerea partidului politic care a participat la alegeri pe bază de listă de candidați care au avut loc în perioada care începe cu intrarea în vigoare a înregistrării listei de partid și se termină cu data la care a apărut obligația de returnare, nu afectează răspunderea colectivă.

Subvențiile acordate minorităților

1. Organizațiile minorităților naționale care alcătuiesc o listă a minorităților naționale la alegerile membrilor Parlamentului au dreptul de a primi în comun de la bugetul central suma de 30% din valoarea subvenției de la stat, alocată pentru campania electorală.

2. Din subvenția stabilită la pct. 1, Comisia Electorală Națională stabilește cuantumul exact datorat fiecărei organizații minoritare naționale, conform procedurii, care stabilește o listă a minorităților naționale la alegerea deputaților în Parlament după ce termenul stabilit în Legea privind procedura electorală pentru anunțarea listelor naționale a expirat, imediat după intrarea în vigoare a tuturor hotărârilor privind înregistrarea listelor minorităților naționale anunțate, conform procedurii și să notifice Trezoreriei această decizie prin intermediul Biroul electoral.

3. Numărul total al alegătorilor minorităților naționale, consemnați în registrul central al alegătorilor, se stabilește de către Comisia Electorală Națională în ziua următoare expirării termenului prevăzut în Legea privind procedura electorală pentru anunțarea candidaturilor.

Distribuția subvenției către organizațiile minorităților naționale care alcătuiesc o listă de candidați

Valoarea subvenției acordate minorităților naționale care întocmesc o listă de candidați aparținând minorităților naționale la alegerile membrilor Parlamentului, se repartizează conform următoarei proceduri:

a) Numărul de alegători înregistrați în registrul central al alegătorilor ca alegători minoritari (denumit în continuare numărul total de alegători minoritari) trebuie să fie final;

b) Două treimi din sumă trebuie împărțită la numărul total de alegători minoritari. Valoarea integrală a coeficientului rezultat este sprijinul de la stat care trebuie acordat unui alegător minoritar (denumit în continuare "cota");

c) Numărul de alegători minoritari, înregistrați în registrul central al alegătorilor, se înmulțește cu cota pentru fiecare minoritate națională care stabilește o listă a minorităților naționale la alegerile generale ale membrilor Parlamentului. Suma rezultată va fi considerată *suma primară* acordată unei minorități naționale.

d) O treime din sumă se distribuie în mod egal între minoritățile naționale care întocmesc o listă a minorităților naționale la alegerile generale ale membrilor Parlamentului. Suma rezultată va fi considerată *suma secundară* furnizată unei minorități naționale.

e) Dacă în urma procedurii de mai sus va rămâne o sumă neutilizată, aceasta va fi distribuită în mod egal între minoritățile naționale care întocmesc o listă a minorităților naționale la alegerile membrilor Parlamentului. Suma rezultată va fi considerată *suma terțiară* acordată unei minorități naționale.

f) Suma primită în conformitate cu lit. a) - e) va fi considerată suma subvenției datorate unei minorități naționale care stabilește o listă a minorităților naționale la alegerea deputaților în Parlament.

Valoarea subvențiilor acordate pentru partide și pentru minorități

1. Subvenția acordată **partidelor și organizațiilor minorităților** se bazează pe numărul total de mandate care au fost dobândite la alegerile membrilor Parlamentului, înmulțită cu cinci milioane HUF.

2. Începând cu anul următor alegerii deputaților în Parlament suma de la pct. 1 se mărește cu indicele prețurilor de consum, stabilit de Oficiul Central de Statistică al Ungariei pentru anul precedent anului în cauză.

Plata și utilizarea subvenției

1. Subvenția poate fi folosită numai în perioada campaniei electorale și numai pentru a acoperi costurile reale legate de activitățile campaniei electorale.

2. Cu ocazia validării și înregistrării listei de candidați, Comisia Electorală Națională determină dreptul la subvenție.

3. Trezoreria va plăti părților:

a) prima tranșă a subvenției, în baza notificării, în termen de 3 zile lucrătoare de la data intrării în vigoare a listei de candidați;

b) a doua tranșă a subvenției, în baza notificării, în termen de 5 zile lucrătoare de la intrarea în vigoare a procedurii de înregistrare a tuturor candidaților partidului pentru circumscripțiile cu mandat unic (candidaturi individuale);

4. Suma se stabilește pe baza numărului de candidați pentru circumscripțiile cu mandat unic (candidaturi individuale), înregistrați definitiv în ziua intrării în vigoare a înregistrării candidaturii. Suma acordată partidului este egală cu diferența dintre sprijinul acordat unui candidat direct și suma la care are dreptul potrivit legii pentru candidaturile pe listă.

5. Biroul Electoral Național notifică Trezoreriei numărul candidaților părților care au întocmit o listă de candidaturi, necesară pentru plata subvenției:

a) în ziua după intrarea în vigoare a listei de partid,

b) în ziua următoare intrării în vigoare a procedurii de înregistrare a tuturor candidaților partidului pentru circumscripțiile cu mandat unic (candidaturi individuale).

Biroul Electoral Național va transmite acordul Trezoreriei în ziua următoare intrării în vigoare a înregistrării listelor cu candidaturi.

6. Subvenția va fi acordată de către Trezorerie organizațiilor minorităților naționale după expirarea termenului stabilit în Legea privind procedura electorală pentru anunțarea listelor naționale, în termen de 5 zile lucrătoare de la data adoptării tuturor rezoluțiilor privind înregistrarea listelor cu candidaturi ale minorităților naționale, anunțate și rămase definitive.

7. Subvenția acordată unor organizații minoritare care creează o listă comună este plătită părților numai pe baza unui acord între toate părțile care întocmesc acea listă comună. Acordul privind repartizarea subvenției va fi prezentat Comisiei Naționale Electorale simultan cu anunțarea listei comune.

8. Trezoreria va adopta o rezoluție cu privire la plata subvenției.

Limitarea costurilor campaniilor electorale

1. Pentru acoperirea costurilor aferente activităților de campanie electorală în perioada campaniei electorale, în situația unei liste de candidați se pot utiliza cinci milioane HUF per candidat:

a) partea care desemnează o listă de partid și candidații acestuia, împreună, pentru fiecare candidat,

b) organizația minorităților naționale care instituie o listă a minorităților naționale la alegerile generale ale membrilor Parlamentului,

2. Utilizarea subvenției în conformitate cu legea (subvenție directă candidat, subvenție partid sau subvenție listă minorități) se calculează în funcție de suma totală cheltuită pentru activitățile campaniei electorale.

3. La determinarea sumei totale care poate fi utilizată de fiecare parte pentru finanțarea activităților de campanie electorală, se ține cont de:

a) numărul de candidați pentru circumscripțiile cu mandat unic (candidaturi individuale) și

b) numărul de candidați de pe lista națională, dar nu mai mult decât numărul mandatelor care pot fi obținute conform listei naționale.

4. La stabilirea sumei totale care poate fi utilizată de fiecare parte pentru finanțarea activităților de campanie electorală, se iau în considerare numărul locurilor din cadrul circumscripțiilor cu mandat unic (candidaturi individuale), cât și numărul locurilor din lista națională, în funcție de numărul nominalizărilor efectuate.

5. La stabilirea sumei totale care poate fi utilizată de organizațiile minorităților naționale care stabilesc o listă a minorităților naționale la alegerile generale ale membrilor Parlamentului, pentru finanțarea activităților de campanie electorală, se ține cont de numărul candidaților de pe lista națională, dar nu mai mult decât numărul de mandate care pot fi obținute de minoritatea națională potrivit legii.

6. Suma care poate fi utilizată de către fiecare parte care desemnează un candidat din cadrul circumscripțiilor cu mandat unic sau care stabilește o listă de candidaturi a partidului ori o listă a minorităților naționale, la alegerile generale ale membrilor Parlamentului, pentru finanțarea campaniei electorale va fi egală cu valoarea subvenției efectiv acordate.

IV Activitatea de supraveghere, audit și raportare a finanțării campaniilor electorale

Raportarea și monitorizarea costurilor campaniilor electorale pentru un candidat

1. În cazul în care un candidat semnează un acord de subvenție cu Trezoreria, acesta prezintă o declarație financiară Trezoreriei în termen de 15 zile de la data obținerii rezultatelor individuale ale alegerii deputaților în circumscripția electorală cu mandat unic și anexează la declarație copiile tuturor documentelor financiar-contabile privind utilizarea subvenției primite.

2. Revizuirea declarației candidatului transmisă Trezoreriei se va concentra pe verificarea respectării prevederilor legii și, în special, dacă:

- a) cheltuielile efectuate de candidat pot fi considerate drept costuri reale conform reglementărilor privind finanțele publice,
- b) documentarea cheltuielilor corespunde prevederilor Legii contabilității și Legii privind taxa pe valoarea adăugată,
- c) cheltuielile au fost plătite în perioada campaniei electorale, utilizând cardul de trezorerie sau prin transfer din contul cardului.

3. Un candidat care:

- a) nu depune o declarație în termenul prevăzut la alin. (1), va plăti dublul cuantumului subvenției, în conformitate cu legea, sau
- b) prezintă o declarație neconformă și declarația nu este aprobată integral sau este aprobată parțial de către Trezorerie, candidatul plătește dublul sumei subvenției primite.

4.În cazul unui candidat:

a) dacă nu obține cel puțin 2% din voturile valabil exprimate în circumscripția electorală cu mandat unic,

b) renunță în baza Legii privind procedura electorală, cu excepția situației în care candidatul decedează înainte de alegeri,
este obligat să restituie Trezoreriei valoarea subvenției primite.

5.Biroul Electoral Național notifică Trezoreriei informațiile necesare în ziua următoare datei în care rezultatele alegerilor în circumscripția electorală cu mandat unic au fost validate.

6.Trezoreria adoptă o hotărâre privind obligația de plată către partea care nu a obținut cel puțin 2% din voturile valabil exprimate în circumscripția electorală cu mandat unic, împotriva căreia nu se poate face apel. Plata subvenției este datorată Trezoreriei în a cincisprezecea zi după ce instanța a aprobat hotărârea adoptată de Trezorerie sau după expirarea termenului de contestare.

7.În cazul în care un candidat nu își îndeplinește obligația de plată în termenul prevăzut la lege, Trezoreria propune colectarea datoriei de către Administrația fiscală și vamală a Ungariei prin impozit. La propunerea Trezoreriei, administrația fiscală și vamală din Ungaria va asigura colectarea datoriilor sub formă de impozit.

Raportarea și monitorizarea costurilor campaniilor electorale pentru un partid

1.Un partid care întocmește o listă de partid prezintă Trezoreriei o declarație cu suma financiară agregată pentru toate subvențiile utilizate, în termen de 15 zile de la data stabilirii rezultatelor alegerii deputaților în Parlament în circumscripția competentă de mandat unic și anexează la declarație copiile tuturor documentelor contabile asociate.

2.Revizuirea declarației transmise către Trezorerie se va concentra pe verificarea conformității și, în special, dacă:

a) cheltuielile pot fi considerate drept costuri reale conform reglementărilor privind finanțele publice,

b) documentarea cheltuielilor corespunde prevederilor Legii contabilității și Legii privind taxa pe valoarea adăugată,

c) cheltuielile au fost plătite în perioada campaniei, utilizând cardul de trezorerie.

3. Un partid care creează o listă de partid:

a) nu depune o declarație în termenul prevăzut la lege, va plăti dublul cuantumului subvenției sau

b) prezintă o declarație, dar declarația nu este aprobată integral sau este aprobată parțial de către Trezorerie, va plăti dublul sumei subvenției.

4. În cazul în care un partid care transmite Trezoreriei o declarație întocmită potrivit legii, și:

a) nu obține cel puțin 2% din voturile valabil exprimate în circumscripția electorală unică;

b) renunță în baza Legii privind procedura electorală, cu excepția cazului în care un candidat decedează înainte de alegeți, partidul trebuie să restituie trezoreriei subvenția acordată.

5. Biroul Electoral Național notifică Trezoreriei informațiile necesare în ziua următoare datei la care rezultatele alegerilor în circumscripția electorală au intrat în vigoare.

6. Trezoreria adoptă o hotărâre privind obligația de plată descrisă, împotriva căreia nu se poate face apel. Plata este datorată în a cincisprezecea zi după ce instanța a aprobat hotărârea adoptată de Trezorerie sau după expirarea termenului de contestare.

7. În cazul în care o parte care a stabilit o listă de partid nu și-a îndeplinit obligația de plată în termenul legal, Trezoreria propune colectarea datoriei de către Administrația fiscală și vamală a Ungariei ca impozit. La propunerea Trezoreriei, administrația fiscală și vamală din Ungaria va asigura colectarea datoriilor ca impozit.

Auditul finanțării campaniei electorale și sancțiuni aplicabile

1. Publicitatea politică în perioada campaniei electorale se face gratuit la RADIO/TV la societățile media aparținând statului și pe bază de voluntariat la societățile media private (stațiile radio/tv trebuie să notifice timpul alocat acestor emisiuni în avans, după caz).

2. Costurile de producție a materialelor publicitare difuzate sunt suportate de partea care solicită difuzarea.

3. Anunțurile și știrile politice difuzate în mediul online sau print se plătesc și sunt considerate publicitate electorală.

4. Publicitatea electorală se poate face numai pe baza notificărilor de ofertă de preț pentru serviciile de publicitate, ce trebuie înregistrate de trusturile de presă ofertante, la Oficiul de Stat pentru Audit.

5. În termen de un an de la alegerea deputaților în Parlament, Oficiul de Stat pentru Audit al Ungariei efectuează din oficiu auditul părților care au obținut cel puțin 1% din voturile valide exprimate pentru listele de candidaturi.

6. În termen de un an de la data alegerilor, Oficiul de Stat pentru Audit al Ungariei efectuează, din oficiu, un audit obligatoriu la Trezorerie sau, dacă este cazul, la candidat sau la partidul care desemnează candidați, privind utilizarea subvenției în ceea ce privește candidații care au obținut mandat în Parlament. Oficiul de Stat pentru Audit al Ungariei va comunica constatările sale de audit Trezoreriei. Dacă Oficiul de Stat pentru Audit al Ungariei constată că metodele de utilizare a subvenției nu sunt conforme cu legea, atunci candidatul sau, partidul care a nominalizat candidatul plătește către Trezorerie o sumă stabilită de Trezorerie, care trebuie să fie proporțională cu încălcările legate de nerespectarea oricăror criterii de subvenționare, dar nu mai mult decât dublul sumei subvenției acordate.

7. La cererea motivată a unei părți, se pot audita și partidele care nu au obținut un mandat de parlamentar.

8. Trezoreria adoptă o hotărâre privind obligația de plată, împotriva căreia nu se poate face apel. Plata este datorată în a cincisprezecea zi după ce instanța a aprobat hotărârea adoptată de Trezorerie sau după expirarea termenului de contestare .

9. În cazul în care un candidat sau, partidul care desemnează candidatul nu își îndeplinește obligațiile în termenul legal, Trezoreria propune colectarea a datoriei de către Administrația fiscală și vamală din Ungaria ca impozit. La propunerea Trezoreriei, administrația fiscală și vamală din Ungaria va asigura colectarea datoriilor sub formă de impozit.

10. Campania electorală durează 50 zile.

11. Un competitor electoral trebuie să obțină voturi în minim 27 circumscripții din cele 108 existente pentru a fi eligibil la finanțarea campaniei electorale.

12. În cazul unor neclarități cu privire la cheltuielile electorale efectuate, se pot solicita informații suplimentare o singură dată de la președintele formațiunii politice.

Returnarea subvențiilor utilizate, controlul acestora și sancțiunile aplicabile

1. Partea care întocmește o listă de partid va returna Trezoreriei partea de subvenție care a fost utilizată pentru un candidat dacă acesta a renunțat potrivit Legii privind procedura electorală, cu excepția cazului în care candidatul moare înainte de alegeri.

2. Partea care își stabilește lista candidaturilor de partid trebuie să restituie trezoreriei subvenția, în cazul în care lista sa de partid:

a) nu respectă Legea privind procedura electorală;

b) nu obține cel puțin 1% din voturile valabil exprimate pentru lista candidaturi a partidului.

3. Trezoreria determină obligația de plată, pe baza numărului de candidați care nu au renunțat la alegerile pentru Parlament, pe baza Legii privind procedura electorală.

4. Oficiul Electoral Național notifică Trezoreriei informațiile necesare în ziua următoare intrării în vigoare a rezultatelor finale ale alegerilor.

5. Trezoreria adoptă o rezoluție privind obligația de plată, împotriva căreia nu se poate face apel. Plata este datorată în a cincisprezecea zi după ce instanța a aprobat hotărârea adoptată de Trezorerie sau după expirarea termenului de contestare.

6. În cazul în care o parte care își stabilește lista de partide nu își îndeplinește obligația de plată în termenul legal, Trezoreria propune colectarea datoriei de către Administrația fiscală și vamală națională.

7.În cazul în care suma de bani care urmează a fi returnată de un partid care a întocmit lista de candidaturi nu poate fi recuperată, conducătorii acestui partid sunt obligați să restituie această sumă în temeiul unei decizii. În cazul în care un conducător al partidului nu își îndeplinește obligația de returnare în termenul stabilit, administrația fiscală și vamală națională are dreptul să acționeze direct împotriva acestui conducător al partidului pentru a recupera datoria.

Transparența finanțării campaniei electorale și sancțiunile aplicabile

1.Toți candidații, partidele politice și organizațiile care au desemnat candidații publică în Monitorul Oficial al Ungariei suma, sursa și utilizarea fondurilor de la stat alocate pentru alegeri în termen de 60 de zile de la alegerea deputaților în Parlament. Partidele politice țin separat un registru al cheltuielilor electorale.

2.Utilizarea subvențiilor de la stat și a altor fonduri în conformitate cu Legea privind funcționarea și gestiunea financiară a partidelor politice cheltuite pentru alegeri va fi supusă auditului de către Oficiul de Stat pentru Audit al Ungariei atât pentru candidații care au obținut mandat în Parlament cât și pentru organizațiile care primesc mandate din oficiu. În ceea ce privește ceilalți candidați și/sau organizații nominalizate, auditul fondurilor utilizate se poate face numai la cerere, în baza unei sesizări primite de la alți candidați sau din partea altor organizații.

3.Sesizările în vederea efectuării auditului la cerere pot fi depuse în termen de 3 luni de la alegerea deputaților în Parlament. Solicitarea trebuie să fie însoțită de o moțiune de prezentare a probelor.

4.În cazul utilizării subvențiilor se depune un raport la Trezorerie cu privire la persoana care a ridicat și utilizat cardul de trezorerie, însoțit de alte informații solicitate.

5.În cazul în care un candidat sau organizațiile care au desemnat lista de candidați nu respectă obligația de transparență, ele plătesc înapoi către bugetul central dublul sumei care poate fi cheltuită pentru alegeri, în termen de 15 zile de la primirea unui aviz de la Oficiul de Stat pentru Audit al Ungariei.

6.În cazul în care candidatul sau organizațiile care au desemnat lista de candidați nu își îndeplinesc obligația de mai sus, Oficiul de Stat pentru Audit al Ungariei comunică constatările sale de audit Trezoreriei. Trezoreria adoptă o rezoluție privind obligația de plată, împotriva căreia nu se poate face apel. Plata este datorată în a cincisprezecea zi după ce instanța a aprobat hotărârea adoptată de Trezorerie sau după expirarea termenului de contestare.

7.În cazul în care un candidat sau organizațiile care au desemnat lista de candidați nu își îndeplinesc obligația în termenul stabilit, Trezoreria propune colectarea datoriei de către Administrația fiscală și vamală a Ungariei ca impozit. La propunerea Trezoreriei, administrația fiscală și vamală din Ungaria va asigura colectarea datoriilor ca impozit.

V Propuneri din partea DCFPPCE-AEP

1.Propuneri cu caracter general care vizează finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale:

- extinderea și modernizarea logisticii utilizate în activitatea desfășurată;
- utilizarea aplicațiilor informatice în supravegherea și controlul activității partidelor politice și a campaniilor electorale;
- introducerea în legislație a posibilității înființării fundațiilor de partid, care să aibă ca scop unic desfășurarea activităților de cercetare științifică și educaționale în vederea creșterii calității informațiilor și cunoștințelor politice și reglementarea finanțării rezonabile a acestora cu sume fixe egale, din surse publice;
- interzicerea donațiilor de la persoane juridice în toate situațiile, în vederea separării activității politice de cea economică;
- încurajarea efectuării donațiilor de către persoanele fizice în vederea participării active a acestora la viața politică (acordarea de avantaje fiscale limitate celor care donează).
- introducerea sancțiunilor materiale (amendă) și profesionale (interdicții de exercitare a profesiei/funcției) către persoanele responsabile pentru neîndeplinirea

sau nerespectarea obligațiilor legale (președinte / trezorer / mandatar financiar / expert contabil / auditor / candidat);

2. Propuneri pentru supravegherea și controlul finanțării activității partidelor politice

-utilizarea sintagmei de trezorer financiar ***(persoană specializată și calificată de tip expert contabil)*** și a obligației gestionării doar de către acesta a resurselor financiare (venituri/cheltuieli) ale unui partid politic pentru activitatea curentă;

-introducerea obligativității auditării situațiilor financiare de către toate partidele politice care înregistrează venituri și efectuează cheltuieli prin responsabilizarea directă a expertului contabil cu privire la respectarea legislației aferente finanțării partidelor politice cu ocazia verificării situațiilor financiare întocmite;

-introducerea planului de măsuri ca urmare a activității de verificare și a termenelor obligatorii de implementare ca obiectiv de prevenție, în vederea creșterii conformității activității de finanțare a partidelor politice, iar în caz de nerespectare a condițiilor impuse entitatea verificată să suporte sancțiuni mai mari;

-introducerea interdicției acordării subvenției publice și a finanțării candidaților în campania electorală pentru următorul an/ciclu electoral, în cazul partidelor politice parlamentare care nu transmit situații financiare anuale conforme, la timp și auditate conform legii;

-introducerea interdicției finanțării candidaților în campania electorală pentru următorul an/ciclu electoral, în cazul partidelor politice neparlamentare care nu transmit situații financiare anuale conforme, la timp și auditate conform legii.

3. Propuneri pentru supravegherea și controlul finanțării campaniei electorale

-introducerea obligativității deschiderii în campania electorală a contului bancar pentru fiecare candidat în parte va duce la o responsabilizare a fiecărui candidat cu privire la veniturile utilizate și la cheltuielile efectuate.

-introducerea cardului bancar individual pentru contul bancar de campanie pentru fiecare candidat în parte cu interdicția expresă de neridicare a numerarului de pe cont sau card;

-eliminarea posibilității de depunere a sumelor în contul bancar pe perioada campaniei electorale de alte persoane decât de mandatarul financiar desemnat, ca unic gestionar de resurse financiare;

-introducerea noțiunii decontului de campanie pentru fiecare candidat va duce la o responsabilizare a fiecărui candidat cu privire la veniturile utilizate și la cheltuielile efectuate;

-introducerea interdicției de a candida pentru următorul an/ciclu electoral în cazul candidaților care nu înregistrează mandatar financiar sau nu transmit conturile de campanie conforme, la timp și auditate conform legii;

Legislația, metodologiile de lucru prezentate și discuțiile aplicate oferă o bază serioasă pentru creșterea expertizei profesionale, astfel încât continuarea colaborării cu Trezoreria de Stat și cu Oficiul de Stat pentru Audit considerăm că este foarte valoroasă și utilă din punct de vedere profesional pentru ambele părți.

Proiectul „*Argus – Integritate, etică, transparență, anticorupție în finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale*”, contribuie la implementarea obiectivului 3.5 din cadrul Strategiei Nationale Anticorupție 2016-2020 și presupune un schimb de informații tehnico-legislative cu instituții similare din mai multe țări.

Cu toate că Autoritatea Electorală Permanentă a dobândit experiență în dezvoltare instituțională, apreciem ca fiind foarte util și necesar schimbul de experiență și cu alte instituții/departamente similare din țări ale U.E., în vederea însușirii și consolidării capacității de bună practică la nivel european, în ceea ce privește finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale.
